

Com un ganivet de sushi

ANNA CARRERAS

Si Jordi Dausà (Cassà, 1977) fos berlinès o londinenc, els premis i els reconeixements li sortirien per les orelles. La novel·lassa *Nit de matapobres* —cent trenta pàgines, un gran prodigi— no té res a envejar a la distingida literatura europea, d'ara i d'abans. És més: l'anàlisi abissal de les relacions humanes (amb l'accent posat sobre l'estrambòtica simbiosi de l'Univers Parella) frega el psicologisme destil·lat per boxadors de les lletres com Proust o Rodoreda. En Roger i la Bàrbara se separen, passen pel Període de Reflexió i forgen camins diferents però amb alguns (molts) punts de fusió. El cordó umbilical de l'amor passió no es fa miques així com així, i menys encara quan la relació ha estat efervescent, original i punk. Dausà escriu un llibre que cobra intensitat des del primer capítol, com ja va fer a *Manual de supervivència* i a *El gat de Schrödinger*, però ara amb més ironia, més astúcia i més ofici. A la ciutat on viuen (provinciana, sòrdida i amb aires de grandesa) hi treu el cap una nova droga —el sidral— i la seva versió xunga, el matapobres: la substància fila rat-

lles de trames enxarxades i fa, del llibre, una autopista moderna, nocturnal, trepidant i molt filosòfica sobre el no-res que som. Empeltat de cinema, música i acció, l'estil de Dausà abasta la maduresa: si busques les costures entre els diferents materials que utilitza l'autor no les trobes. Veiem allò que llegim. Tot, sense excepció. Patim, riem, passem por i rebem els punys del viure. Això és la veritat de l'art. L'autor diu que la literatura autèntica és la que fa que el lector canviï quan acaba el llibre. Després de llegir *Nits de matapobres* la nostra manera d'entendre'ns ha mudat i tanquem el llum

La novel·lassa Nit de matapobres —cent trenta pàgines, un gran prodigi— no té res a envejar a la distingida literatura europea, d'ara i d'abans

DAUSÀ MASCORT, Jordi
Nits de matapobres

Col·lecció Narrativa
Contemporània, 5
Brau Edicions
Figueres, 2015
136 pp..

amb certa cautela. Apostem una mica més per la vida, per la durabilitat, i, sobretot, sortim sacsejats per una història —que pot ser la crònica de qualsevol— que ens ha fet trempar i destrempar (llegeixi's riure i pensar) a parts iguals. Domesticar el llenguatge, això fa el *ronin* de Cassà.

Testimonis de la nostra història

PAGÈS I CASSÀ, David

Entrevistes a 40 personalitats dels Països Catalans

Curbet Edicions
Girona, 2015. 440 p.

NURI SALVADOR

L'autor es va marcar com a fil conductor de la seva obra la intenció de contribuir a donar a conèixer el conjunt dels Països Catalans, els seus problemes i les seves qualitats. En el darrer

Un diàleg amb el propi passat

PERE BOSCH

L'Ajuntament d'Olot acaba de publicar el desè volum de la Nova Biblioteca Olotina, *Temps de consignes*, dedicat a *Gabriel Pujiula, la vida d'un militant del POUM*. L'interès del llibre no només rau en la trajectòria del biografat, que va viure des d'una atalaia privilegiada la República, la Guerra Civil i la llarga postguerra, sinó en el fet que qui assumeix el repte de reconstruir-la és el seu fill, l'historiador Jordi Pujiula, autor d'alguns llibres de divulgació sobre la República i la Guerra Civil a Olot.

El llibre no és només una excel·lent biografia, escrita de forma atractiva. També és un diàleg diferit entre fill i pare, entre narrador i protagonista; un diàleg, val la pena remarcar-ho, que no es fonamenta en l'elogi, sinó en la valentia. L'autor no eludeix cap episodi i s'interroga constantment sobre el paper i la responsabilitat que va assumir el seu pare, com a dirigent del POUM, durant els anys de la Guerra Civil, ja fos a la rereguarda o al front de guerra. Les morts violentes dels primers dies, l'ostentació de la força o la matança del Triai (que va comportar la mort d'onze olotins) hi són analitzats sense concessions ni subterfugis. En aquest darrer

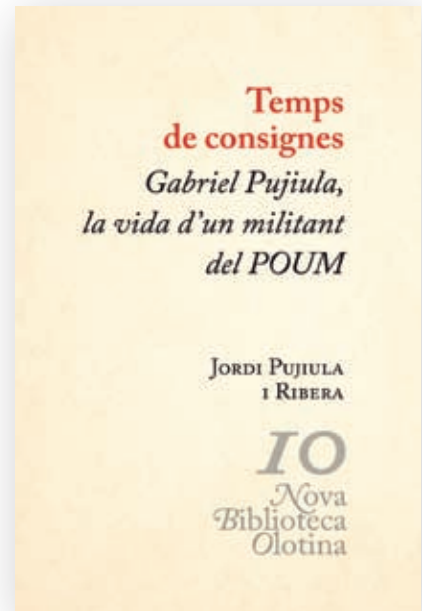
cas, per exemple, Jordi Pujiula recorda l'explicació que li donava el seu pare («Tothom sabia el que passaria aquella nit, són coses de les guerres»), però immediatament afegeix que es tracta d'una «mena de justificació d'uns fets de difícil justificació». El relat, a més a més, és ple de petites lliçons d'història, d'episodis en els quals l'autor demostra el seu ofici i la voluntat de convertir la biografia del seu pare en una història d'Olot i, per extensió, del nostre país. Resulten especialment recomanables, en aquest sentit, els capítols dedicats a la repressió i a la vida a les presons de Franco.

La biografia de Gabriel Pujiula (en Biel, tal com l'anomena el seu fill) és, doncs, un petit tresor que ens ensenya un munt de coses sobre el passat més recent i és, al mateix temps, una dissecció sobre aspectes consubstancials de la condició humana, com ara la violència, la por o la solidaritat; sobretot quan aquests valors es posen a prova en l'escenari d'una guerra i una postguerra sense concessions. Jordi Pujiula va deixar escrit aquest llibre poc abans de morir i va demanar expressament que no es publicués fins que hagués mort la seva mare. Els principals pro-

llibre que ha publicat, ho fa a través de la veu i dels records d'algunes de les seves personalitats més destacades, nascudes durant la primera meitat del segle XX. Hi recull quaranta entrevistes, realitzades entre el 2005 i el 2015, que es converteixen així en testimoni d'un temps que ens ha de servir per construir el nostre futur.

Com diu Joaquim Ferrer en el text de presentació d'aquest llibre, «el progrés d'un poble és el resultat del treball sistemàtic i creatiu de molts», i és partint d'aquesta filosofia, del reconeixement a

l'esforç de tots els que han viscut al nostre país abans que nosaltres, que podem apreciar el valor d'aquest recull. L'autor ha tingut la sort de poder conversar amb alguns dels homes i dones més significatius del nostre passat recent o del nostre present. Alguns són importants pel que han fet, d'altres pel que han viscut, o tot alhora. S'han convertit en referents per la seva vàlua, però el seu testimoni també és important perquè han conegut i reflexionen sobre altres referents, potser encara més significatius en la nostra història (Prat de la Riba, Ferran Soldevila,

PUJIULA I RIBERA, Jordi
Temps de consignes
Gabriel Pujiula, la vida d'un militant del POUM

Ajuntament d'Olot. Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot, Nova Biblioteca Olotina, 10, Olot, 2015
172 p.

tagonistes d'aquesta història no es troben, doncs, entre nosaltres. Però el llibre que va deixar escrit Jordi Pujiula és, de ben segur, el millor homenatge que podia fer al seu pare i a tota una generació que ni tan sols va tenir la possibilitat de fer sentir la seva veu.

Ventura Gassol, Francesc Macià, Pau Casals, Pompeu Fabra...).

Josep Maria Ainaud de Lasarte afirmava que «no es pot viure sense voluntat de ser. Ni una persona, ni un país». I és precisament aquesta voluntat de ser, de ser ciutadà dels Països Catalans, el que va portar David Pagès a fer aquestes entrevistes i a recopilar-les en aquest llibre. Ens ofereix així un document interessant i amè, que esdevé encara més valuós si pensem que alguns dels personatges entrevistats ja no són entre nosaltres.